

Kapitel 1

... varje påstående är en fråga

Om två livshållningar

Varifrån kommer vi? Varför är vi här? Varthän bär våra liv ...

De eviga frågorna följer människan in i varje ny tid. Till vår höghet hör att vi inte bara existerar utan också vill leva, att vi söker ett svar på vår egen gåta.

En odödlig scen ur evangelierna sätter frågan om sanning på sin spets. Två män och två livshållningar bryts mot varandra. Männens namn har nämnts tillsammans genom hela historien: "Jesús Kristus ... pinad under Pontius Pilatus ..."¹

Pilatus stod på höjden av sin karriär. Kejsar Tiberius hade år 26 utnämnt honom till ståthållare över Judeen, med full kontroll över hela provinsen. Han hade den militära makten genom en stor armé, stationerad i Caesarea. Han hade den juridiska makten genom att dödsstraff som judarna utfärdade måste godkännas av honom. Han hade den religiösa makten genom att det var han som utsåg översteprästen och som hade kontroll över templet och de stora inkomster som kom därifrån. Nu under påsken hade han, tillsammans med delar av sin armé, lämnat residenset i Caesarea vid havet för att övervaka påsken i Jerusalem.

Jesús var en kringvandrande rabbin och helbräddagörare, som hade skapat stor uppståndelse och samlat väldiga skaror av människor. Rykten gjorde gällande att han var Messias. Andra såg honom enbart som en orosmakare. Under natten hade han tillfångatagits i en trädgård strax utanför Jerusalems stadsmur

och tidigt på morgonen förts bunden inför Pilatus. I yttre avseende var han utblottad på allt – makt, inflytande, rikedom, framtid ...

Mötet i residenset visar att kontrasten dem emellan inte bara rör makt eller rikedom utan något ännu mer avgörande. Jesus avslutar samtalet med att säga:

Jag har fötts och kommit hit till världen för denna enda sak: att vittna för sanningen. Pilatus sade till honom:
Vad är sanning?²

I Pilatus fråga ligger knappast sökarens undran, snarare likgiltighet: Varför bry sig om sanningen? Är den ens åtkomlig? Några få ögonblick senare dömer han Jesus till döden, trots att han vet och inför allt folket säger att Jesus är oskyldig.

Kontrasten är absolut. Jesus representerar de högsta anspråk på sanning som någonsin anförts. Han har tidigare sagt att han *är* sanningen, och nu säger han att han är sänd till världen för att vittna *om* sanningen. Och han är beredd att gå hela vägen – också i döden – för sanningens skull. Motsatsen gäller om Pilatus. Han undviker sanningen för sin bekvämlighets skull. Han står som ett tragiskt monument över människan som förfelar sitt liv, för alltid bunden av sin feghet.

Scenen ur evangelierna utmanar och ställer oss inför det första och mest grundläggande vägval som en människa måste göra – likgiltighet och bekvämlighet eller sökande efter sanningen.

Denna bok är en inbjudan att söka sanningen. Och sökande innebär alltid beredskap att låta sig utmanas. Niels Bohr, den danske kärnfysikern, lär ha inlett sina föreläsningar med att säga: "Varje påstående som jag gör ska ni inte ta som ett påstående utan som en fråga". Samma sak gäller den här boken. Förhoppningen är inte att du som läsare oreflekterat ska acceptera bokens påståenden, inte heller att de reflexmässigt ska avvisas, utan att de ska tas som en fråga, en möjlighet, en utmaning.